

noget synderligt at tilføje. Der blev imidlertid fra den Side, hvortil det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klausen) hører, fremsat de sædvanlige Paastande, som jeg er overbevist om, at alle ville være enige med mig i ere urigtige, og som blot fremsættes i agitatorisk Øjemed; de Udtryk, det ærede Medlem benyttede, ere jo i øvrigt allerede blevne paatalte af den højtærede Formand. — Det ærede Medlem kan jo lige saa lidt som nogen anden være ubidende om, at det, han har sagt, er urigtigt. Han vilde dele Befolkningen i to Klasser — hvad hans Parti stadig gør, ligegyldig hvad der ligger for — nemlig i Kapitalister og Ikke-Kapitalister; hele Middelfstanden skulde da efter hans Mening staa paa den Side, han ønskede, den skulde staa i denne Sag. Men det ærede Medlem ved jo, at det ikke forholder sig saaledes. De Udtalelser, der fremkom her i Tinget fra det ærede Medlem for Middelfart (Lohmann), og som have vundet saa stor Tilslutning rundt omkring i Landet, ere mere end Vidnesbyrd nok om, hvad det egentlig er for en Stemning, der har gjort sig gældende og væltet Skolereformen. Det er ganske simpelt det økonomiske Tryk, der hviler paa Agerbruget i Almindelighed, der har gjort det, og ingenlunde noget Ønske om at holde Befolkningen nede, eller hvad Udtryk det ærede Medlem efter sin sædvanlige Talemaade maatte ville bruge. Naar Regeringen havde været klar over dette fra første Færd, vilde den maasse ogsaa have taget noget anderledes paa denne Sag. Det var ingenlunde uden Betænkelse, at mange, som i høj Grad interessere sig for at forbedre vort Skolevæsen, saa dette Lovforslag blive fremsat netop i den Form, hvori det er blevet fremsat, og som en almindelig Foranstaltning, der maatte medføre betydelige økonomiske Udgifter. Det kan ikke nytte, at man ganske i Almindelighed vil udtale, at det er Staten, der kommer til at betale til Kommunerne, thi alle og enhver vide, at Staten lige saa vel repræsenterer den store Befolknings Interesser som de mindre Kommunes Interesser. Jeg har blot villet tillade mig at minde om denne Sandhed, som enhver, der har fulgt noget med Forholdene, kender, for at det dog ikke skal staa uimodfagt, som det ærede Medlem paastod, nemlig at det skulde være klassefjendtlige Tendenser, der have væltet dette Forslag. Det er ganske simpelt det økonomiske Tryk, der hviler særlig paa Agerbruget — dette Lovforslag er jo særlig en Reform af Landboskolevæsenet — der har væltet Forslaget. For Resten skal jeg ganske slutte mig til alle de Ønsker, der ere udtalte

om, at det maa lykkes ad Aare at faa Sagen gennemført.

Formanden (Sofus Høgsbø): Det ærede Medlem maa ikke sige om noget Medlem her af Tinget, at han fremsætter noget, som han ved er urigtigt.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bardenfleth): Naar det ikke er lykkedes for Fællesudvalget at komme til Enighed om dette Lovforslag, og vi nu staa for en Afstemning i de to Ting, som ganske sikkert vil føre til, at Lovforslaget bortfalder, vide vi alle, at vi herved berede vide Kredse i Befolkningen en stor Stusselse. At det ogsaa vil blive en saadan Stusselse for Regeringen, behøver jeg ikke at udtale. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa de forskellige Punkter, hvor der efter Fællesudvalgets Betænkning har vist sig ikke at kunne opnaas Enighed, skønt der ganske vist er Grund til at anerkende, at der fra forskellige Sider i Udvalget er udbvist en stor Virksomhed og gjort et dygtigt Arbejde for at tilvejebringe Enighed. Man kunde ganske vist henvise til, at Meningerne paa det og det Punkt have staaet skarpt over for hinanden; men det er dog næppe derpaa, at Enigheden er bristet. Men bag ved disse mere haandgribelige Uenighedspunkter vide vi dog alle, at der ligger store Principspørgsmaal til Grund for Uenigheden. Vi vide alle, hvad der ogsaa er berørt i Dag, at der fra dette Tings Side er blevet rejst Fordringer om en forøget Myndighed for Kommunalbestyrelserne og for Befolkningen til at styre deres Skolevæsen, og det kan ikke være ubekendt, at Interessen for Skolelovens Gennemførelse er svækket, jo mere man er kommen til den Overbevisning, at man ikke vilde kunne se sig i Stand til at gennemføre disse Krav i deres fulde Omfang. Jeg behøver dernæst ogsaa kun at nævne Spørgsmaalet om de private Skolers Stilling for at antyde et andet Hovedpunkt, hvis Behandling i alt Fald for en Del af Tingets Medlemmer vil have bevirket en ikke ringe Svækkelse af Interessen for Skolelovens Gennemførelse, og jeg skal endelig i saa Henseende henvise til, hvad det ærede Medlem fra Fredensborg (S. Hage) har berørt, at den Anstuelse saavel i dette Ting som i Landstinget har fundet Udtryk, at man i Befolkningen maatte nære store Betænklichkeiten ved det Offer, der krævedes af Statskassen til Lovforslagets Gennemførelse, idet de Resultater, der derved vilde opnaas, næppe vilde staa i passende Forhold til saadanne Ofre fra Statskassens Side,